

Brüssel, 12. mai 2023
(OR. en)

9111/23

LIMITE

TELECOM 133
COMPET 417
MI 381
CODEC 806

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0046(COD)

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Komisjoni dok nr:	6845/23
Teema:	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb meetmeid, millega vähendada elektroonilise side gigabitivõrkude kasutuselevõtu kulusid, ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2014/61/EL (gigabititaristu määrus) – Eduaruanne

I. SISSEJUHATUS

1. Komisjon võttis ettepaneku (määrus, mis käsitleb meetmeid, millega vähendada elektroonilise side gigabitivõrkude kasutuselevõtu kulusid, ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2014/61/EL (gigabititaristu määrus))¹ vastu 23. veebruaril 2023.
2. See ettepanek avaldati ühendatust käsitlevate komisjoni algatuste ühe elemendina koos gigabitte käsitleva soovitusel eelnõuga, milles antakse riigi reguleerivatele asutustele juhtnööre seoses märkimisväärse turujõuga turuosalistele kehtestatavate kohustustega, ning ettevalmistava konsultatsiooniga, mis käivitati elektroonilise side sektori ja selle taristu tuleviku teemal.

¹ Dok 6845/23.

3. ELi toimimise lepingu artiklil 114 põhineva ettepaneku peamine eesmärk on vähendada elektroonilise side taristu kasutuselevõtu tarbetult suuri kulusid, mis on osaliselt tingitud võrkude kasutuselevõttule või ajakohastamisele eelnevatest loamenetlustest. Need menetlused on endiselt keerulised, mõnikord pikad ja liikmesriigiti erinevad. Ettepaneku eesmärk on ka kiirendada võrkude kasutuselevõttu, tagada õiguskindlus ja läbipaistvus kõigi asjaomaste ettevõtjate jaoks ning näha üldkasutatavate elektroonilise side võrkude operaatorite jaoks ette tõhusamad kavandamis- ja kasutuselevõtuprotsessid. Ettepanekus käsitletakse ka hoonesisese füüsilise taristu kasutuselevõttu ja sellele juurdepääsu. Ettepanek peaks hõlbustama piiriüleseid rakendusi, mis vajavad kõikjal kättesaadavat väga suure läbilaskevõimega võrku, ning võimaldama sidusrühmadel, elektroonilise side operaatoritel, seadmete valmistajatel või tsiviilehitusettevõtetel saavutada suuremat mastaabisäästu.
4. Euroopa Parlamendis on gigabititaristu määruse üle peetavate läbirääkimiste eest vastutavaks komisjoniks määratud tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon. Raportöör on Euroopa Parlamendi liige Alin Mituta (Renew Europe, RO). Euroopa Parlamendi läbirääkimisvolituste vastuvõtmine on kavandatud 2023. aasta IV kvartaliks.
5. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteel ning Euroopa Regioonide Komiteel paluti mõlemal esitada oma arvamused ettepaneku kohta.

II. TÖÖ NÕUKOGUS

6. Nõukogus tehti ettepaneku läbivaatamine ülesandeks telekommunikatsiooni ja infoühiskonna töörühmale. Telekommunikatsiooni ja infoühiskonna töörühm alustas ettepaneku arutamist 7. märtsil 2023. Järgnenud seitsmel koosolekul, mis toimusid kuni 2. maini 2023, andis komisjon üksikasjaliku ülevaate ettepanekule lisatud mõjuhinnangust ning artiklitest ja põhjendustest ning toimus delegatsioonide esialgne arvamuste vahetus ettepaneku sätete üle.
7. Mis puudutab arutelude praegust seisu, siis palus eesistujariik Rootsi liikmesriikidel esitada ettepaneku kohta üksikasjalikud märkused.

8. Liikmesriigid on üldiselt tervitanud ettepanekut ning eesmäärke võtta kasutusele väga suure läbilaskevõimega võrgud ja vähendada kulusid, samuti ühtlustatuid protsesse ja praeguse lairibaühenduse kulude vähendamise direktiivi puuduste kõrvaldamist. Seni toimunud üksikasjalikud arutelud on toonud esile mõned valdkonnad, millele eesistujariik peab delegatsioonide jaoks kompromissettepanekut ette valmistades erilist tähelepanu pöörama. Need valdkonnad on eelkõige järgmised:

a) Vaikiv heakskiit

Ettepanek sisaldab üksikasjalikke norme lubade ja trasside rajamise õiguste andmise kohta. Selles nähakse ette, et kui loamenetlus pädeva asutuse poolt põhjendamatult hilineb ja kindlaksmääratud tähtaega ületab, loetakse luba antuks.

Mitu liikmesriiki on teatanud, et selline lubade „vaikimisi“ heakskiitmise süsteem võib olla vastuolus nende põhiseadusliku korraga, mis puudutab kohalike omavalitsuste autonoomiat ja volituste ulatust, ning mõnel juhul võib see olla vastuolus ka kolmandate isikute omandiga seotud õigustega. Seetõttu peavad liikmesriigid täiendavalt uurima, kas kõnealune säte on kooskõlas nende siseriiklike õigusaktidega. Võttes arvesse, et vaikiv heakskiit on õiguslikult tundlik teema, võib olla vaja ettepanekus täpsustada ka sellega seonduvaid määratlusi.

b) Elutähtsa taristuga seotud tööde avalikustamine

Ettepanekus nõutakse, et võrguoperaatorid teeksid kättesaadavaks teabe oma füüsilise taristuga seotud kavandatavate ehitustööde kohta. Ent liikmesriigid määravad nõuetekohaselt põhjendatud ja proportsionaalsetel põhjustel kindlaks elutähtsa riikliku taristu või riigi julgeolekuga seotud ehitustööd, põhjendades seega, miks need ehitustööd ei kuulu mainitud kohustuse alla. Ettepanekus on sätestatud, et teave selliste ehitustööde kohta avaldatakse ühtse teabepunkti kaudu ja sellest teavitatakse ka komisjoni.

Mõned liikmesriigid hoiduksid elutähtsa riikliku taristuga seotud ehitustöid või paigaldusi käsitleva teabe kättesaadavaks tegemisest või vastavast komisjoni teavitamisest. Lisaks on liikmesriikidel ja elutähtsa taristu käitajatel kohustused ka elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse direktiivi² alusel, mistõttu tuleb täiendavalt uurida gigabititaristu määrase ja elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse direktiivi sätete koosmõju.

c) Ettepaneku õiguslik vorm

Ettepaneku õiguslikus vormi puhul on loobutud vormist, mis oli lairibaühenduse kulude vähendamise direktiivil, mida see asendab, eelistades otsekohaldatavat määrust, et suurendada ühtlustamist. Komisjon peab vahetut mõju oluliseks kaubanduslääbirääkimiste seisukohast, vähendades investeerimisriske ja suurendades turuosaliste jaoks prognoositavust, vältides tarbetuid viivitusi võrgu kasutuselevõtul.

Mõned liikmesriigid on märkinud, et muudetud õiguslik vorm võib tekitada raskusi föderaalsete süsteemiga riikides, kus erinevad ettepaneku teemaga seotud õigusnormid võivad piirkonniti erineda. Vahetu kohaldatavus tõstatab ka küsimuse, kas on võimalik tagada piisav paindlikkus nende liikmesriikide jaoks, kes soovivad vajaduse korral minna käesoleva ettepaneku nõuetest kaugemale, või võtta arvesse nende liikmesriikide konkreetset olukorda.

d) Suunised ja rakendamisvolitused

Ettepanekuga nähakse ette võimalus, et komisjon annab suuniseid ehitustööde koordineerimist ning nii olemasolevale füüsilisele taristule kui ka hoonesisesele taristule juurdepääsu käsitlevate sätete kohaldamise kohta. Sellega antakse komisjonile õigus täpsustada rakendusaktiga kasutuselevõtu kategooriad, mis on liikmesriikides loamenetlusest vabastatud.

² Direktiiv (EL) 2022/2557, elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse direktiiv.

Mõned liikmesriigid ei nõustu sellega, et komisjonilt oleks vaja nendes küsimustes suuniseid saada, või leiavad, et alternatiivina võiksid olla kasulikumad elektroonilise side Euroopa reguleerivate asutuste ameti (BEREC) suunised. Täiendavalt tuleb arutada ka komisjonile rakendamisvolituste andmist loanõude erandite kindlaksmääramiseks liikmesriikides.

e) Ühtsed teabepunktid

Kuna mitmes liikmesriigis on juba olemas toimivad lahendused teabepunktide jaoks piirkondlikul ja riiklikul tasandil, vajavad nad täiendavaid selgitusi selliste aspektide kohta nagu, milliste loamenetluse komponentidega peaks ühtsed teabepunktid tegelema, millised on veebipõhise juurdepääsu viisid ja kes omab ühtse teabepunkti kaudu elektrooniliselt esitatud andmeid, millised on kulud ja ajakava, mida liikmesriigid vajavad nende teabepunktide loomiseks ja käitamiseks.

f) Tehnoloogianeutraalsus

Hoonesisest füüsilist taristut käsitlevate sätete kohaselt tuleb paigaldada kiudoptilised juhtmed, jättes kõrvale koaksiaalkaablid. Mõned liikmesriigid eelistaksid hõlmata ka need, vältides viiteid üksnes kiudoptilistele kaablitele, kasutades selle asemel tehnoloogianeutraalseid termineid ja nõudeid, nagu kvaliteet või kiirus. Neutraalne lähenemisviis hõlmaks ka sertifitseerimiskavale ja sellest tulenevale valguskaablivalmidusele viitamist.

9. Eesistujariik Rootsi kavatseb oma eesistumisperioodil tööd kõnealuse ettepanekuga jätkata ja valmistab ette selle sujuva üleandmise järgmisele eesistujariigile Hispaaniale.

III. KOKKUVÕTE

COREPERil palutakse käesolev eesistujariigi eduaruanne teadmiseks võtta, et esitada see transpordi, telekommunikatsiooni ja energeetika nõukogule selle 2. juuni 2023. aasta istungil.